

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง พัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอล เดอชาร์ตในประเทศไทย การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ เชิงประวัติศาสตร์ พัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินี เซนต์ปอลเดอชาร์ตในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2441 - 2537 ซึ่งใช้ระเบียบวิธี วิจัยเชิงประวัติศาสตร์ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรองประกอบ กับข้อมูลจากคำบอกเล่าของบุคคลร่วมสมัย

สรุปผลการวิจัย

คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตเป็นคณะนักบวชมิชชันนารี เข้ามาทำงานใน ประเทศไทยในปี พ.ศ. 2441 งานแรกที่คณะรับทำคือทำให้การรักษาพยาบาลคนเจ็บ ป่วยในโรงพยาบาลเซนต์หลุยส์ ในปี พ.ศ. 2448 คณะได้รับงานด้านการให้การศึกษา ในโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ซึ่งถือว่าเป็นโรงเรียนแรกของคณะภคินีเซนต์ปอล เดอชาร์ตในประเทศไทย ทั้งยังกล่าวได้ว่าเป็นโรงเรียนสตรีแห่งแรกในประเทศไทย ที่จัดการศึกษาโดยคณะมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิก ในระหว่างปี พ.ศ. 2448-2537 คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตได้มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้กับสังคมไทย ซึ่งการ จัดการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตได้มีพัฒนาการ ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตในประเทศไทย สมัย แรกเริ่มระหว่าง พ.ศ. 2448 - 2475

การที่คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตได้เข้ามามีบทบาทด้านการจัดการศึกษา ในประเทศไทยก็ด้วยการส่งเสริมสนับสนุนของพระสงฆ์นิกายโรมันคาทอลิก โรงเรียน ของคณะภคินีในสมัยแรกเริ่มมีเพียง 4 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ซึ่งเป็นโรงเรียนแรกของคณะ โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ตามลำดับ โดยโรงเรียนทั้ง 4 แห่งมีแหล่งที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

สิ่งที่คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของคณะ คือ ประชญาในการดำเนินชีวิต และหลักเมตตาธรรม ดังนั้นเมื่อมารับงานด้านการศึกษาในประเทศไทยจึงมีวัตถุประสงค์และนโยบายที่จะจัดการศึกษาให้นักเรียนได้มีความรู้ทางด้านภาษาต่างประเทศ มีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ มีศรัทธาในศาสนาและคุณธรรม ในขณะที่เดียวกันก็สนองความต้องการของสังคมในเรื่องการศึกษาของสตรีไทย ซึ่งสิ่งที่ใช้เป็นตัวกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ และนโยบายในการจัดการศึกษาของคณะนั้นยังไม่มีกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

หลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรที่สอนด้านภาษาต่างประเทศ 2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศสโดยคณะภคินีชาวต่างชาติเป็นผู้กำหนดหลักสูตรขึ้นเองและเป็นผู้ดำเนินการสอนอีกทั้งยังเปิดกว้างให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสามารถและความสนใจ ระดับชั้นที่เปิดสอนมีตั้งแต่ชั้นมูลถึงชั้นมัธยมปีที่ 6 ยกเว้นโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ที่ขยายชั้นเรียนถึงมัธยมปีที่ 8 นักเรียนในโรงเรียนของคณะภคินีทุกคนจะต้องเรียน ภาษาไทยวันละ 1 ชั่วโมง และยังคงเรียนงานฝีมือ ดนตรี ทำกิจกรรม ศาสนธรรม ตลอดจนได้รับการอบรมในเรื่องศีลธรรมจริยธรรมควบคู่กันไปด้วย

การประเมินผลการเรียนที่มีหลักฐานปรากฏไว้คือนักเรียนที่จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนจะต้องไปสอบสมทบกับโรงเรียนรัฐบาล เนื่องจากในสมัยนั้นโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ยังไม่ได้รับการรับรองวิทยฐานะจากกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนชั้นอื่นไม่มีหลักฐานระบุไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

ในส่วนของผู้บริหาร ครู จะเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนเป็นภคินีชาวต่างชาติที่มีความรู้เรื่องภาษาไทยพอสมควร ส่วนครูผู้สอนมีทั้งภคินีและฆราวาสหญิงที่เป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีการระบุดุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นครูในโรงเรียนของคณะภคินีไว้ 4 ข้อ คือ เป็นสตรีโสด มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษหรือฝรั่งเศสเป็นหลัก มีความรู้ด้านดนตรี และลายมือสวย

จะเห็นได้ว่าในช่วงแรกจำนวนนักเรียนยังมีน้อย และส่วนใหญ่เป็นชาวยุโรป มีทั้งนักเรียนประจำ และไป - กลับ ไม่มีเครื่องแบบนักเรียน นอกจากนี้คณะภคินียังจัดการศึกษาแบบให้เปล่ากับเด็กกำพร้าและเด็กยากจน ซึ่งคณะภคินีรับเข้าเรียน โดยมุ่งที่จะให้เด็กเหล่านี้มีความรู้คุณธรรมและมีพื้นฐานวิชาชีพในอนาคต

ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ต ในระยะแรกเริ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ เมื่อจบการศึกษาแล้ว บางคนก็ทำงานเป็นครูในโรงเรียนของคณะ บางคนก็กลับยังประเทศของตน บางคนก็ตั้งรกรากอยู่ในประเทศไทย

ในช่วงนี้ยังไม่มี การก่อตั้งสมาคมศิษย์ และสมาคมผู้ปกครองและครูแต่ก็มีศิษย์เก่าและผู้ปกครองได้ให้ความร่วมมือในกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนแต่ยังไม่ได้อยู่ในรูปของสมาคม

อุปสรรคและปัญหาในการจัดการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ต ในช่วงนี้คือปัญหาด้านบุคลากร การสื่อสารทางภาษาและการปรับตัวของบุคลากร

บริบททางการศึกษาที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของคณะภคินี คือบริบททางด้านปรัชญาซึ่งสืบทอดจิตตารมณ์ในการให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ และเยาวชนเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม นอกจากนี้บริบททางศาสนาที่มุ่งเน้นในเรื่องการสอนศาสนธรรมแก่เด็กคาทอลิกและการให้การศึกษาแก่เด็ก ๆ ในชุมชนใกล้เคียง ตลอดจนบริบททางสังคมในเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับการศึกษาของสตรีไทยในยุคนี้ ซึ่งบริบทดังกล่าวมีผลต่อการจัดการศึกษาของคณะภคินีทั้งสิ้น

2. พัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ต ในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2476 - 2520

ในช่วงนี้คณะภคินีได้ก่อตั้งโรงเรียนของคณะเพิ่มขึ้นอีก 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนวันทามารีซึ่งตั้งระหว่างการก่อตั้งโรงเรียนห่างจากโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ถึง 31 ปี ต่อจากนั้นก็ตามด้วยโรงเรียนเซนต์ปอลคอนแวนต์ โรงเรียนเซนต์โยเซฟระยอง โรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนา โรงเรียนศรีเพชรบูรณ์วิทยา และโรงเรียนเซนต์โยเซฟพิพัต ตามลำดับ โดยโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นใหม่ทั้ง 6 โรงเรียนเหล่านี้ มีแหล่งที่ตั้งอยู่ในต่างจังหวัด

นอกจากนี้ยังพบว่าคณะภคินีได้รับมอบหมายให้ช่วยรับผิดชอบการจัดการศึกษาในโรงเรียนของสังฆมณฑลอีก 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนเซนต์แอนโทนี โรงเรียนมารดานฤมล โรงเรียนมารีวิทยา โรงเรียนพระแม่สกลสงเคราะห์ โรงเรียนภัทรวิทยา โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ โรงเรียนเซนต์หลุยส์ศึกษา และโรงเรียนเซนต์คาทาลินศึกษา สำหรับโรงเรียน 4 โรงเรียนแรกของคณะภคินีก็ได้มีการพัฒนาปรับปรุงและขยายด้านอาคารสถานที่เพื่อให้ทันสมัย เพื่อให้สามารถรองรับนักเรียนที่เพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตามในช่วงนี้จะเห็นได้ว่าคณะภคินีมีภาระด้านการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้นกว่าสมัยแรกเริ่มกล่าวคือต้องดูแลบริหารงานด้านการศึกษาในโรงเรียนของคณะถึง 10 โรงเรียน และโรงเรียนสังฆมณฑลอีก 8 โรงเรียน รวมเป็นโรงเรียนทั้งหมดที่คณะภคินีต้องดูแลเพิ่มขึ้นในช่วงนี้ถึง 18 โรงเรียน

ในด้านปรัชญา วัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาพบว่าในปี พ.ศ. 2519-2520 ได้มีการพัฒนาปรับปรุงพร้อมกับกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นเป็นครั้งแรก โดยปรัชญาการศึกษาของคณะเขียนในรูปแบบของจุดมุ่งหมายของมนุษย์ ส่วนวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของคณะได้เพิ่มในเรื่องการให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคมตลอดจนเป็นผู้มีพลานามัยดี นโยบายการศึกษามุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนเป็นพลเมืองดีของสังคม ซึ่งในช่วงนี้นับได้ว่าวัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาของคณะได้ขยายขอบเขตกว้างขวางยิ่งขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม

ในด้านหลักสูตร การเรียนการสอน และการประเมินผลได้มีการปรับโครงสร้างของหลักสูตรใหม่ โดยใช้โครงสร้างของหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในทุกระดับชั้นโดยทางโรงเรียนได้จัดคาบเรียนเพิ่มเติมเพื่อสอนเสริมในวิชาจริยศึกษา ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ นอกจากนี้คณะภคินียังได้เปิดหลักสูตรฝึกหัดครู 2 ปีขึ้นอีก 1 หลักสูตร แต่ผลิตนักเรียนได้เพียง 2 รุ่นก็ถูกทางการสั่งปิด ส่วนโรงเรียน 4 โรงเรียนแรกของคณะภคินีที่ได้มีการขยายชั้นเรียนถึงระดับชั้นเตรียมอุดมศึกษา มีเพียงโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ที่ขยายการศึกษาลงในระดับล่างด้วยคือเปิดสอนระดับชั้นอนุบาล นับได้ว่าเป็นโรงเรียนแรกของคณะที่เปิดสอนในระดับอนุบาล

นอกจากนี้ยังพบว่าวิธีการที่ใช้ในการสอนของครู ยังคงใช้วิธีการบรรยายและเน้นเนื้อหาด้านภาษาต่างประเทศ และอบรมศีลธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน ส่วนระเบียบวิธีการประเมินผลหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น โรงเรียนก็ได้ยึดระเบียบวิธีการประเมินผลของกระทรวงศึกษาธิการเป็นหลัก แต่มีการกำหนดระบบการประเมินผลของโรงเรียนเป็นลักษณะเฉพาะ คือมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ทำหน้าที่ตั้งแต่ตรวจสอบคุณภาพของข้อสอบที่ครูผู้สอนส่งมาจนถึงสรุปผลการสอบ ซึ่งในการนี้ผู้ปกครองจะต้องรับผลการสอบของบุตรหลานด้วยตนเอง

จากการจัดการศึกษาของคณะภคินีในช่วงนี้จะเห็นได้ว่าโรงเรียนทั้ง 4 แห่งแรกของคณะภคินีได้รับการรับรองวิทยฐานะจากกระทรวงศึกษาธิการว่าเป็นโรงเรียนที่ดำเนินการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งยังได้รับพระราชทานรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ถึง 5 ครั้งในฐานะเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาคดีเด่น ซึ่งโรงเรียนแรกที่ได้รับคือ โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ตามด้วยโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ และโรงเรียนเซนต์คาทาลีนคอนแวนต์

สำหรับผู้บริหารโรงเรียนของคณะนั้นได้มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย กล่าวคือ ผู้บริหารในตำแหน่งอธิการณียังคงเป็นภคินี แต่มีทั้งภคินีชาวต่างชาติและคนไทย ส่วนตำแหน่งครูใหญ่ มีทั้งที่เป็นภคินีและฆราวาสหญิงซึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน ส่วนครูผู้สอนจะเห็นว่า มีทั้งที่เป็นภคินีและฆราวาสหญิงทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งเคยเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร และยังพบว่า มีครูฆราวาสหญิงส่วนหนึ่งที่ทางโรงเรียนรับเข้าเป็นครูโดยพิจารณาจากความรู้ ความสามารถ และบุคลิกภาพ นอกเหนือจากคุณสมบัติที่ระบุไว้ในสมัยแรก ทั้งยังมีการประกาศรับสมัครบุคลากรโดยผ่านทางสื่อมวลชนเป็นครั้งแรก นับได้ว่าเป็นการพัฒนาระบบการสรรหาและแต่งตั้งบุคลากรของโรงเรียนในคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร นอกจากนี้ยังพบว่าครูในโรงเรียนของคณะภคินีมีทั้งครูที่อยู่ประจำ ไป - กลับ และครูพิเศษที่ทางโรงเรียนว่าจ้างมาสอนเป็นรายชั่วโมง

ในส่วนของนักเรียน จะเห็นได้ว่ามีจำนวนมากขึ้นจนโรงเรียนไม่สามารถรับได้หมด โรงเรียนจึงได้ปรับระบบการรับนักเรียนเป็นระบบการสอบคัดเลือกเข้าเรียน โดยแต่ละโรงเรียนจะเปิดทำการสอบคัดเลือกปีละ 2 ครั้ง คือ สอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หรือเข้าเรียนชั้นอนุบาล 1 และสอบคัดเลือกเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนมีทั้งนักเรียนประจำ และนักเรียนไป-กลับ โดยมีการแบ่งประเภทของนักเรียนตามค่าเล่าเรียนที่ผู้ปกครองสามารถจ่ายได้ซึ่งต่อมาคณะภคินีได้ยกเลิกระบบการแบ่งประเภทนักเรียนให้เหลือเพียงนักเรียนประจำ และนักเรียนไป - กลับ อีกทั้งยังให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตรมีเครื่องแบบนักเรียนแต่งเป็นครั้งแรก โดยเริ่มที่โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์เป็นโรงเรียนแรกของคณะ และในปี พ.ศ. 2509 ได้มีการประกาศให้ใช้เครื่องแบบเดียวกันในทุกโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ผู้สำเร็จการศึกษาและศิษย์เก่า จะเห็นได้ว่ามีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่วนมากจะเป็นบุตรหลานของเชื้อพระวงศ์ ข้าราชการ ตำรวจ ทหาร พ่อค้าและ นักธุรกิจ ซึ่งต่างก็ประสบผลสำเร็จในชีวิตมี ชื่อเสียงอยู่ในวงสังคม และได้รับการยกย่องจากคนในสังคมว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะในด้านภาษา ความเสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีกิจกรรมารยาทที่ดีในสังคม

อย่างไรก็ตามในช่วงนี้เริ่มมีการก่อตั้งสมาคมศิษย์ของโรงเรียน 4 โรงเรียนแรกของคณะภคินี โดยสมาคมศิษย์เซนต์โยเซฟคอนเวนต์เป็นสมาคมศิษย์สมาคมแรกของโรงเรียนในคณะภคินีตามด้วยสมาคมศิษย์อัสสัมชัญคอนเวนต์ สมาคมศิษย์เซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนเวนต์ และสมาคมศิษย์ซางตาครูสคอนเวนต์ ตามลำดับ และพบว่าสมาคมศิษย์ก่อตั้งขึ้นจากความรัก ความผูกพัน และความกตัญญูกตเวทิตาของบรรดาศิษย์ที่มีต่อคณะภคินี ครู และโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์ร่วมสถาบัน และเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าสมาคมผู้ปกครองและครูก็เริ่มก่อตั้งในช่วงนี้เช่นกัน โดยสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์เป็นสมาคมผู้ปกครองและครูสมาคมแรกของโรงเรียนในคณะของภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ตามด้วยสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ และสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนเวนต์ ตามลำดับ โดยสมาคมทั้ง 3 แห่ง ก่อตั้งขึ้นจากความรักความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ภคินีและครูในอันที่จะให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และต้องการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนและร่วมกันพัฒนาโรงเรียนให้มีความเจริญก้าวหน้า

ปัญหาและอุปสรรคที่คณะภคินีพบในช่วงนี้ คือปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรในระดับผู้บริหาร ครูสตรีชาวต่างชาติที่ไม่มีวุฒิการศึกษาแสดงความรู้ภาษาไทย ตามเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ครูอาวุโสที่ไม่สามารถปรับตัวในเรื่องวิธีสอน เนื้อหาหลักสูตรภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดต่ำกว่าระดับความรู้ของนักเรียน ตำราเรียนที่ระบุให้โรงเรียนเลือกใช้น้อย นักเรียนที่มาสมัครเข้าเรียนมีจำนวนมากจนไม่สามารถรับได้หมด ตลอดจนปัญหาในการพัฒนานักเรียนให้มีความกล้าหาญ และมีความคิดริเริ่มตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีมากกว่าในสมัยแรกเริ่มซึ่งมีปัญหาและอุปสรรคจากบุคลากรเพียงด้านเดียว

บริบททางการศึกษาที่คณะภคินีถือว่ามีผลต่อการจัดการศึกษาของคณะในช่วงนี้ คือบริบทในด้านปรัชญาเกี่ยวกับจิตตารมณ์ของคณะภคินีในการให้การศึกษาแก่เด็ก และเยาวชน ให้เป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม บริบททางด้านสังคมที่มีแนวคิดวาทศาสตร์ได้รับการศึกษาในโรงเรียน เพื่อที่จะได้เป็นผู้มีความรู้ในการอบรมดูแลบุตร อีกทั้งบริบททางการเมืองที่เรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งบริบทดังกล่าวมีผลต่อพัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

3. พัฒนาการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ในช่วงหลังการปฏิรูปการศึกษาของรัฐ พ.ศ. 2521 - 2537

จะเห็นว่าในช่วงนี้คณะภคินีได้ก่อตั้งโรงเรียนของคณะขึ้นอีก 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนเซนต์โยเซฟเกาะสมุย โรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย และโรงเรียนเซนต์โยเซฟเพชรบุรี และรับโอนกิจการโรงเรียนของสังฆมณฑลอีก 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนโรซารีโอ และโรงเรียนเซนต์ยอแซฟท่าแร่ ซึ่งโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนมีแหล่งตั้งอยู่ในต่างจังหวัด

นอกจากนี้คณะภคินียังเข้าไปรับผิดชอบการจัดการศึกษาในโรงเรียนของสังฆมณฑลเพิ่มขึ้นอีก 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนรุ่งอรุณวิทยา โรงเรียนโยนออฟอาร์ค พาณิชยการ โรงเรียนพระมารดาไมจจานูเคราะห์ โรงเรียนวิริยพาณิชย์ โรงเรียนศีลรวี โรงเรียนสันติวิทยา โรงเรียนครูโณทัยและโรงเรียนวิริยาลัย ส่วนโรงเรียนของคณะที่ตั้งขึ้นก่อน 10 โรงเรียน และโรงเรียนของสังฆมณฑลที่รับผิดชอบ 8 โรงเรียนก็มีการพัฒนาปรับปรุงก่อสร้างอาคารเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้ทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

นับได้ว่าในช่วงนี้คณะภคินีต้องดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนถึง 31 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนของคณะภคินี 13 โรงเรียนและเป็นโรงเรียนสังฆมณฑลอีก 18 โรงเรียน โดยโรงเรียนทั้งหมดมีแหล่งที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

ในด้านปรัชญาการศึกษาจะเห็นว่าการพัฒนารูปแบบให้อยู่ในรูปคำขวัญประจำโรงเรียนของคณะ และต่อมามีการขยายข้อความเพิ่มเติมลงในปรัชญาการศึกษาของคณะ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของรัฐในขณะเดียวกันก็สามารถมองเห็นทิศทางของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ จะเห็นว่าคณะภคินีได้มีการพัฒนาปรับปรุง และขยายข้อความของวัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาของคณะ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงวัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาเดิมของคณะไว้ วัตถุประสงค์ของการศึกษาที่คณะภคินีเพิ่มขึ้นคือเน้นในเรื่องให้นักเรียนมีความเข้าใจและความซาบซึ้งในคุณค่าของวัฒนธรรมไทย การประกอบสัมมาชีพ การรู้จักวิเคราะห์และการใฝ่รู้ ส่วนนโยบาย คณะภคินีได้มีการขยายข้อความ เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ แต่ยังคงเน้นการศึกษาของคณะที่จะสร้างเยาวชนให้เป็นคนดีพร้อมที่จะเสียสละ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

หลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลจะพบว่า คณะภคินีได้ปรับโครงสร้างหลักสูตรตามโครงสร้างหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดในทุกๆระดับชั้น แต่มีการเพิ่มคาบเรียนขึ้นเพื่อบรรจุวิชาจริยศึกษา วิชาภาษาต่างประเทศ วิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์เพิ่มลงในหลักสูตรเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ จะเห็นว่าโรงเรียนของคณะภคินีมีการจัดคาบโฮมรูมในตอนเช้าทุกวันเพื่อใช้เป็นเวลาในการอบรมด้านระเบียบวินัย กิริยามารยาท ตลอดจนคุณธรรม มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเพื่อเสริมหลักสูตร ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรง มีการกำหนดตำราเรียนที่ใช้ในแต่ละชั้นเรียน และมีการกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ของกลุ่มวิชาหลักร่วมกัน

ในการจัดการเรียนการสอนจะเห็นว่าครูผู้สอนได้จัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากกว่าในสมัยก่อน มีการจัดทำเอกสารประกอบการสอน และประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนของนักเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ จะพบว่าในขณะที่ดำเนินการสอนครูผู้สอนจะสอดแทรกคุณธรรม ในขณะที่ดำเนินการสอนตลอดจนมีการพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ เทคนิคการสอน ตลอดจนบุคลิกภาพ และยังพบว่าคณะภคินีได้ก่อตั้งศูนย์วิชาการโรงเรียนเซนต์ปอล เดอชार्टขึ้น เพื่อให้บริการทางด้านวิชาการแก่ครูในโรงเรียนของคณะภคินี

สำหรับการประเมินผลการเรียนพบว่าโรงเรียนของคณะภคินียึดเกณฑ์การประเมินผลตามระเบียบการประเมินผลหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีการจัดทำข้อสอบร่วมกลุ่มโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ต โดยมอบหมายให้แต่ละโรงเรียนร่วมกันรับผิดชอบในเรื่องการพิมพ์ เพื่อใช้เป็นข้อสอบร่วมกลุ่มโรงเรียนในการประเมินผลปลายภาคเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้โรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตจัดการศึกษาให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้จะเห็นว่าในการประเมินผลระหว่างภาค ถ้านักเรียนสอบไม่ถึงเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนดทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาในด้านการเรียนของนักเรียน และในการประเมินผลปลายภาคเรียนผู้ปกครอง นักเรียนจะต้องมารับใบแสดงผลการเรียนด้วยตนเอง

จากการจัดการศึกษาของคณะภคินีในสถานะดังกล่าวมาแล้วทำให้โรงเรียนของคณะภคินีได้รับพระราชทานรางวัลจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่จัดการศึกษาดีเด่น ถึง 8 ครั้ง ซึ่งมีโรงเรียนขางตาคูร์สคอนแวนต์ 2 ครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2522 และ 2527 โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์คอนแวนต์ 1 ครั้ง คือ พ.ศ. 2525 โรงเรียนเซนต์โยเซฟบางนา 1 ครั้งคือปี พ.ศ. 2527 โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนแวนต์ 2 ครั้ง คือ ปี พ.ศ. 2529 และ 2537 และโรงเรียนเซนต์ปอลคอนแวนต์ ในปี พ.ศ. 2534 และ โรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย ในปี พ.ศ. 2535

ในด้านผู้บริหารโรงเรียนจะเห็นว่าภคินีที่ดำรงตำแหน่งอธิการณีและอาจารย์ใหญ่เป็นภคินีที่เป็นคนไทย โดยมีการกำหนดวาระของอธิการณี วาระละ 3 ปี 6 ปี และ 9 ปี ตามความเหมาะสม พร้อมกับมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 2 ตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องการโยกย้ายและสับเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ อธิการณีเจ้าคณะแขวงจะเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม

ในด้านครูผู้สอนจะเห็นว่าทั้งภคินีและฆราวาส โดยครูที่เป็นภคินีจะมีการโยกย้ายสถานที่ทำงานโดยอธิการณีเจ้าคณะแขวงเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม คุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นครูในโรงเรียนของคณะภคินีเปลี่ยนไปเน้นในเรื่องวุฒิการศึกษา ความรู้ความสามารถและบุคลิกภาพ โดยมีขั้นตอนการคัดเลือกอย่างเป็นระบบ

นอกจากนี้ยังพบว่าทั้ง ผู้บริหารและครูของคณะภคินีจะได้รับการส่งเสริมสนับสนุน ในด้านการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมโดย

การเข้ารับการอบรม สัมมนา ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน หรือเข้ารับการศึกษาคู่ต่อในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ทั้งในและนอกประเทศ

ในช่วงนี้คณะภคินีได้มีการพัฒนาระบบการบริหารงานโรงเรียนโดยให้คณะครูเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โดยการแบ่งสายงาน นอกจากมีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านวิชาการและคุณธรรมแล้ว ยังมีการบำรุงรักษาบุคลากรในโรงเรียนทั้งด้านขวัญและกำลังใจโดยอาศัยความรักความเมตตาเป็นพื้นฐานในการบริหารงาน

ในส่วน of นักเรียนจะเห็นว่านักเรียนของโรงเรียนในคณะภคินีส่วนมากจะมาจากครอบครัวที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี และผู้ปกครองมีการศึกษา จึงพร้อมจะให้การศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อย่างบุตรหลานในทุกทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลให้นักเรียนของโรงเรียนในคณะภคินีในยุคนี้เป็นเด็กที่มีความรู้กว้างขวาง มีความสามารถ มีความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความกล้าในการแสดงออกในขณะเดียวกันก็ยังมีค่านิยม นอบน้อม เชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของคณะภคินีและครู นอกจากนี้คณะยังรับอุปการะนักเรียนชาวไทยภูเขาที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดตาก

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษา และศิษย์เก่าจะเห็นว่า ส่วนมากเป็นบุตรหลานของนักธุรกิจและพ่อค้า และมีผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของคณะภคินีหลายระดับชั้น คือ ระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นชั้นสูงสุดของโรงเรียน ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการยกย่องและยอมรับจากคนในสังคมว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยเฉพาะด้านภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสมีทักษะในการคำนวณ มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความใฝ่รู้ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาและศิษย์เก่าของโรงเรียนในคณะภคินีมีความรักความผูกพันและความกตัญญูกตเวทิตาต่อคณะภคินีครู และโรงเรียน

ส่วนสมาคมศิษย์และสมาคมผู้ปกครองและครูจะเห็นว่ามืบทบาทในการให้การสนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษาของโรงเรียน และการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนออกสู่สังคมภายนอก สมาคมศิษย์ของโรงเรียนในคณะภคินีได้มีการพัฒนาและรวมตัวกันก่อตั้งสมาคมใหม่ขึ้นอีก คือสหสมาคมศิษย์เซนต์ปอลเดอชาร์ตเพื่อ

แสดงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของศิษย์เซนต์ปอลเดอชาร์ตรในอันที่จะมีส่วนร่วมด้านสาธารณกุศลซึ่งเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ส่วนสมาคมผู้ปกครองและครูก็ให้การสนับสนุนทั้งทางด้านกำลังกาย กำลังสติปัญญา และกำลังทรัพย์ ตลอดจนความร่วมมือต่าง ๆ ในอันที่จะพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาของคณะภคินีในช่วงนี้จะเห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากด้านหลักสูตร และนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐภาวะเศรษฐกิจในสังคมและครอบครัว ทำให้ผู้ปกครองไม่มีเวลาในการอบรมดูแลบุตรหลาน การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในบางสาขาวิชา ปัญหาในด้านการปรับตัวของบุคลากรที่สูงอายุ ซึ่งรวมทั้งปัญหาที่เกิดจากการนำเสนอเรื่องราวและข่าวสารของ สื่อมวลชน ซึ่งปัญหาเหล่านี้เป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี สมัยใหม่ที่สังคมไทยรับเอาเข้ามาใช้โดยไม่มีเกรงกลัว

บริบททางการศึกษาที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของคณะภคินีในช่วงนี้ คือบริบทในด้านปรัชญาเกี่ยวกับจิตตารมณ์ของคณะภคินี ในการให้การศึกษแก่เด็กและเยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้และมีคุณธรรม บริบททางสังคมในเรื่องสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวในปัจจุบัน บริบทด้านวัฒนธรรมที่มีการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาพร้อมกับวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งส่งผลให้วัฒนธรรมไทยถูกเบียดบังศีลธรรมของคนในชาติเสื่อมถอยลง บริบททางเศรษฐกิจที่มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและก้าวสู่สังคมโลกมากขึ้น บริบททางสังคมในเรื่องค่านิยมของผู้ปกครองที่สนับสนุนและส่งเสริมให้บุตรหลานเรียนภาษาสากล และบริบททางด้านการเมืองการปกครองที่ส่งเสริมประชาธิปไตย บริบทต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้มีผลต่อการพัฒนาการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่าคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ได้มีบทบาทในการให้การศึกษในสังคมไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2441 - 2537 คณะได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ อันส่งผลให้การจัดการศึกษาของคณะได้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไปรวมทั้งรัฐด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเอกลักษณ์พิเศษของการจัดการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรที่ควรนำมาอภิปราย มีดังต่อไปนี้คือ

1. ปรัชญาการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานเกือบสามศตวรรษของการก่อตั้งคณะ และเกือบหนึ่งศตวรรษของการทำงานในประเทศไทย คณะได้ยืนหยัดในอุดมการณ์ในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน มีการพัฒนาที่ก้าวหน้าและต่อเนื่องในการรับใช้สังคมไทยตามจิตตารมณ์ของคุณแม่มารีอานน์เดอดียี่ผู้ก่อตั้งคณะ โดยเน้นว่าการศึกษานั้นเป็นการศึกษาที่นำคนไปสู่สัจธรรม คือการให้การศึกษาด้านความเชื่อศรัทธาในแต่ละศาสนาที่นักเรียนนับถือในเวลาเดียวกันจะต้องเปิดสติปัญญาของผู้เรียนให้รับความรู้ทั้งปัจจุบันและวิทยาการที่ก้าวหน้าในอนาคต เพราะเรามั่นใจว่ามนุษย์แม้จะมีปัญหาและรอบรู้ในสรรพวิทยา แต่ถ้าขาดคุณธรรมจริยธรรม ผู้นั้นยังเป็นมนุษย์ไม่สมบูรณ์ การศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรจะเน้นด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากรในโรงเรียนเป็นอันดับแรก โดยตระหนักว่าคุณธรรมจะต้องนำวิชาการ ซึ่งกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจะเป็นไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ

ในด้านการปลูกฝังคุณธรรม ทางโรงเรียนจะสอนให้นักเรียนรู้จักแบ่งปันแก่ผู้ที่ยากไร้และด้อยโอกาสกว่า โครงการออกไปสัมผัสชีวิตเด็กในสลัมคลองเตยหรือชุมชนแออัดใกล้โรงเรียน การเยี่ยมคนพิการ เด็กกำพร้า คนชราตามสถานสงเคราะห์ต่างๆ ตลอดจนการเยี่ยมทหารบาดเจ็บตามโรงพยาบาล มีการเก็บเงินทานจากนักเรียนทุกวันศุกร์ในโรงเรียนของคณะ เพื่อรวบรวมเงินจำนวนนี้ไปมอบเป็นทุนการศึกษาแก่นักเรียนในชนบทที่ยากจน หรือมอบเป็นทุนอาหารกลางวัน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีเมตตาธรรม รู้จักการแบ่งปันอันเป็นหัวใจของปรัชญาการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ในเรื่องปรัชญาการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่าปรัชญานี้ได้รับการถ่ายทอดสืบเนื่องต่อกันเป็นเวลาถึงสามศตวรรษ ปรัชญาการศึกษาของคณะได้รับการรื้อฟื้นให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอตลอดช่วงเวลาที่ผ่านไป โดยการให้สมาชิกทุกคนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรได้ซึมซับจิตตารมณ์นี้ และถ่ายทอดไปยังบุคลากรทุกคนที่ร่วมงานด้วย อาทิเช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้ร่วมงาน ทุกคนจะได้รับการอบรมให้รู้จักปรัชญาการศึกษาของคณะทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ จนปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งปรัชญาดังกล่าว คือ “ศึกษาดี มีวินัย ใจเมตตา ใฝ่หาคุณธรรม เลิศล้ำการงาน”

2. วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรมิได้หวังประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของเยาวชนของชาติ เป็นต้นผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะเห็นได้ชัดจากการก่อตั้งโรงเรียนของคณะ ซึ่งพยายามกระจายออกสู่ต่างจังหวัด เป็นต้นจังหวัดที่ห่างไกลความเจริญ อาทิเช่น การก่อตั้งโรงเรียนเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ที่อำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2537 เพื่อช่วยเหลือเด็กที่ขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะถูกพาไปขายตัวหรือที่เรียกว่า “เด็กตกเขี้ยว” ทางคณะได้รับเด็กเหล่านี้จากหลายจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทยประมาณ 200 คน เข้ารับการศึกษที่โรงเรียนเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งทุนในการดำเนินการทั้งหมดทางคณะได้รับความช่วยเหลือจากมูลนิธิอุบลรัตน์ และอีกส่วนหนึ่งเป็นความร่วมมือจากทุกโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร นอกจากนี้ทางคณะยังได้มีการช่วยเหลือชาวไทยภูเขาที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ได้ตั้งโรงเรียนสำหรับชาวไทยภูเขาชื่อว่าโรงเรียนเซนต์ปอลอุปถัมภ์ และโรงเรียนมารีย์อุปถัมภ์ เพื่อช่วยนักเรียนในหมู่บ้านให้เรียนรู้อ่านออกเขียนได้ พร้อมกับให้ความรู้เรื่องการสาธารณสุขเบื้องต้น เช่นการรักษาความสะอาดของร่างกายและที่פקอาศัย เพื่อจะได้นำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

ผู้วิจัยมีความคิดว่า วัตถุประสงค์ในการก่อตั้งโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรนั้นมิได้หวังผลประโยชน์ส่วนบุคคลหรือการหาผลกำไรแต่ดำเนินการเพื่อมวลชน เพื่อบุคคลที่ต้องการความช่วยเหลือ บุคคลที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาหรือทางด้านอาชีพ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้ก็สอดคล้องกับจิตตารมณ์ของผู้ก่อตั้งคณะที่จะให้การศึกษแก่ทุกคนให้ได้มีความรู้ อ่านออกเขียนได้ เป็นต้นว่าผู้ยากจน ผู้ถูกทอดทิ้ง และผู้อพยพ

อนึ่งวัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้บุคคลภายนอกอาจจะเห็นไม่ชัด เพราะปัจจุบันโรงเรียนของคณะ เป็นต้นว่า โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองเป็นคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยขอยืนยันว่าในท่ามกลางนักเรียนเหล่านี้ มีนักเรียนที่ยากจนที่โรงเรียนให้ทุนการศึกษา และอุปการะเลี้ยงดูอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทางคณะไม่เปิดเผยเพราะเกรงว่านักเรียนเหล่านี้จะเกิดปมด้อย

นอกจากนี้พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางการเงินดีหรือร่ำรวยนั้นอาจจะเป็นผู้ยากจนทางจิตใจหรือทางปัญญาได้ เขาอาจเป็นผู้มีปัญหาในชีวิต ขาดความรัก

ความอบอุ่นจากครอบครัว มีปัญหาในเรื่องการเรียนที่ค่อนข้างช้ากว่าปกติ สิ่งเหล่านี้บรรดาภคินีตระหนักว่าเป็นนักเรียนที่มีความยากจน ซึ่งจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษด้วยความพากเพียรอดทน ในการให้ความรัก ความเมตตา และการชี้แนะที่ถูกต้อง เพื่อเขาจะได้ใช้ชีวิตอย่างถูกต้องในสังคม

3. การจัดการศึกษาของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ตั้งแต่แรกเริ่ม โรงเรียนของคณะ บรรดาภคินีและครูในโรงเรียนนอกจากจะสอนวิชาการแล้วยังมีการสอนงานฝีมือ การเย็บปักถักร้อย ซึ่งงานเย็บปักถักร้อยนี้บรรดาภคินีจะเป็นผู้สอนเอง จากคำบอกเล่าของเซอร์กังตีด ซึ่งเป็นศิษย์เก่าร่วมสมัยของโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ว่า

... มาเซอร์จะคอยดูแลเอาใจใส่อย่างเข้มงวดในเรื่องวิชาการ นอกจากนี้ในงานฝีมือ การเย็บปักถักร้อย มาเซอร์จะมีความปราณีตละเอียดละออมาก เวลาทำการฝีมือก็ห้ามพูด เป็นการฝึกสมาธิไปในตัว สิ่งที่คุณทำได้ในเวลานี้เช่นการเย็บปักถักร้อย ต่าง ๆ นั้นได้รับมาจากมาเซอร์ในสมัยแรก ๆ ...¹

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ลัดดาวัลย์ นุสดี ศิษย์เก่าโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ว่า

... นอกเหนือจากการเรียนวิชาการแล้ว สิ่งที่มาเซอร์ในสมัยก่อนค่อนข้างจะกวดขันคือ การฝีมือ นักเรียนในรั้วคอนเวนต์จะต้องรู้จักการเย็บปักถักร้อย รู้จักทำงานบ้านและต้องเป็นผู้รักความสะอาด เพราะมาเซอร์จะเคร่งครัดในเรื่องเหล่านี้มาก ...²

¹ สัมภาษณ์, เซอร์กังตีด, 15 มีนาคม 2538.

² สัมภาษณ์, ลัดดาวัลย์ นุสดี ศิษย์เก่าโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์,

ผู้วิจัยมีความคิดว่า ในปัจจุบันถึงแม้ว่าคณะภคินีในรุ่นหลัง ๆ จะไม่ได้สอน การฝีมือด้วยตนเองทั้งหมด เนื่องจากภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เปิดโอกาสให้ครู ได้สอน แต่กระนั้นก็ถึงงานฝีมือเหล่านี้ก็ยังได้รับการถ่ายทอดแก่ลูกศิษย์ในเครือ เซนต์ปอลเดอซาร์ตรอยู่ตลอดเวลา แต่อาจจะลดความเข้มข้นลงตามการเปลี่ยนแปลง ของระบบเนื้อหาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นชัดว่าการศึกษที่จัดโดยคณะภคินี เซนต์ปอลเดอซาร์ตร ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรในเรื่อง หัตถศึกษา

ในเรื่องจริยศึกษา ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นจากเนื้อหาของการวิจัยทั้ง 5 บทว่า นอกเหนือจากวิชาการแล้ว คณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตรตระหนักอยู่เสมอว่า “ความรู้ต้องคู่คุณธรรมจริยธรรม” หากนักเรียนที่จบออกไปเก่งแต่ด้านเนื้อหาวิชาการ แต่ขาดคุณธรรมจริยธรรม แสดงว่าการจัดการศึกษานั้นประสบความสำเร็จล้มเหลว อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่าการปลูกฝังคุณธรรมนั้นเป็นเรื่องยาก ก่อนอื่นหมดคณะ ภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตรจะเน้นการปลูกฝังคุณธรรมในตัวครูก่อน เพราะตระหนัก ว่าศิษย์จะมีคุณธรรมจริยธรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับครู

ในทางปฏิบัติของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอซาร์ตรจะมีการพัฒนา บุคลากรครูในด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเพื่อเป็นการปลูกฝัง ครูให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม

สำหรับนักเรียนทุก ๆ เข้าก่อนที่จะเรียนวิชาการ จะมีคาบโฮมรูมประมาณ 20 นาที เพื่อเป็นการอบรมกิริยามารยาท ระเบียบวินัย และคุณธรรมต่าง ๆ ที่ควร ปลูกฝังแก่นักเรียน นอกจากนี้ยังมีการบรรจุวิชาจริยศึกษาลงในตารางเรียนด้วย

จากการปฏิบัติดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถกล่าวได้ว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษา โดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตรมีการอบรมคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง

ในเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นสิ่งที่คณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตร ตระหนักอยู่เสมอว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของคณะจะต้องมีความเป็น เลิศทางวิชาการ ซึ่งมีบันทึกไว้ในหนังสือจิตตารมณ์ การศึกษาของโรงเรียนในเครือ เซนต์ปอลเดอซาร์ตรว่า

... การศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร เป็นการ พัฒนาสติปัญญาอย่างครบถ้วนรวมทั้งวินัยพื้นฐาน ด้านมนุษย์ และด้านวิทยาศาสตร์ โดยผ่านกระบวนการศึกษา ซึ่งมีรากฐาน อยู่ที่ประสิทธิภาพ และการสอนที่ใส่ใจ การพัฒนาด้านสติปัญญา ยังรวมถึง การเติบโตทางความสามารถที่จะวินิจฉัยตรรกะ วิเคราะห์วิพากษ์และวิจารณ์ในการหาเหตุผลอีกด้วย ...³

นอกจากนี้ในการเรียนการสอน ผู้วิจัยพบว่าสิ่งที่บรรดากคินีและครูผู้สอน ปลุกฝังให้กับนักเรียนเป็นพิเศษคือ การปลูกจิตสำนึกให้เกิดในหัวใจของบุคลากรครู และนักเรียนให้มีความรัก ความห่วงใย และช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรมไว้ให้เป็น มรดกของชาติสืบไป

ในด้านปฏินักเรียนจะได้รับการเน้นให้เห็นความงดงามในวัฒนธรรม ของชาติ และใช้วิจารณ์แยกแยะว่า วัฒนธรรมของชาติไทยมีส่วนดีที่ แตกต่างจากวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับการปลุกฝังในเรื่อง ของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งยวดที่ควรได้รับการทูลถนอมรักษาไว้ เช่นกัน

ในด้านการเรียนรู้ที่จะรักษาสุขภาพพลานามัยของตน ทางโรงเรียนใน เครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตรจะเน้นการรักษาพลานามัย และส่งเสริมด้านการกีฬาซึ่ง การเรียนรู้ และทักษะในด้านการกีฬานั้น นักเรียนไม่เพียงแต่จะทำให้ร่างกาย แข็งแรงเท่านั้น แต่ให้เรียนรู้ที่จะยอมรับทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวในการเล่น กีฬา เห็นความจำเป็นที่จะใช้พลังความสามารถของตน เพื่อคุณความดี เพื่อและ ประโยชน์ของส่วนรวม

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าคณะกคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ได้พยายามจัด หลักสูตรการเรียนการสอนให้ครบองค์ 4 คือด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีความรู้ ความสามารถและทักษะ ตลอดจนมีคุณ สมบัติที่ครบถ้วน

³ จิตตารมณการศึกษาโรงเรียนในเครือกคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2534), หน้า 27.

4. การบริหารงานของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

การบริหารงานของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ยึดนโยบายหลักด้านการจัดการศึกษาของคณะเป็นบรรทัดฐาน แต่ในด้านการปฏิบัติผู้บริหารสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมตามสถานภาพของโรงเรียน พื้นฐานของนักเรียนและผู้ปกครอง และความต้องการของท้องถิ่น โดยผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนของคณะจะมีการประชุมร่วมกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง เพื่อปรึกษาหารือ และวางนโยบายการจัดการศึกษาร่วมกัน ทุกโรงเรียนจะร่วมใจในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่นการจัดทำข้อสอบร่วมกลุ่มคอนแวนต์ การสัมมนาบุคลากรในโรงเรียนทางด้านวิชาการร่วมกัน โดยทางศูนย์กลางของคณะจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นความร่วมมือของคณะในเรื่องของวิชาการ

ในการบริหารงานของแต่ละโรงเรียน มีการแบ่งสายงานเป็นหมวด เป็นฝ่ายโดยการมีหัวหน้าหมวดและหัวหน้าฝ่าย ผู้บริหารจะมอบอำนาจให้หัวหน้าหมวด หัวหน้าฝ่ายสามารถกำหนดโครงการ แผนงานในฝ่ายของตนเอง ผู้บริหารเป็นแค่เพียงผู้ชี้แนะและเป็นที่ปรึกษา รับฟังเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเพื่อจะได้หาแนวทางปรับปรุงแก้ไขเพื่อการพัฒนา

เอกลักษณ์พิเศษอีกประการหนึ่งที่ผู้วิจัยขอเสนอเกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรคือเรื่องการปกครอง ผู้บริหารจะปกครองผู้อยู่ใต้อำนาจคือ ครู และนักเรียนด้วย “เมตตาธรรม” เป็นบรรยากาศแบบ “ครอบครัว” ซึ่งทุกคนอยู่ร่วมกันด้วยความรัก ความเข้าใจ ความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามปัญหาอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันย่อมมีบ้าง แต่อาศัยความเข้าใจความเอื้ออาทรต่อกันก็สามารถผ่านพ้นอุปสรรค ความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

5. การสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร มีการเน้นเรื่องการสร้างบรรยากาศภายในโรงเรียน ดังปรากฏหลักฐานความว่า

... นับแต่ชั่วขณะแรกที่นักเรียนคนหนึ่งเหยียบย่างเข้ามาในโรงเรียน เขาควรจะรู้สึกประหนึ่งว่าได้เข้ามาสู่สภาวะแวดล้อมแบบใหม่ เป็นสภาวะแวดล้อมที่สว่างไสวด้วยแสงแห่งรัก และมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนใคร ... นั่นคือ เป็นภาวะที่ซึมซาบไปด้วยจิตตารมณ์แห่งพระวรสาร คือความรัก และอิสราภาพ ... ซึ่งแสดงออกในพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน ในความสัมพันธ์ด้วยอัธยาศัยไมตรีและความประสานกลมเกลียวระหว่างบุคคล และในความพร้อมที่จะทำตนให้เป็นประโยชน์ ...⁴

นักเรียนเป็นจำนวนมากจะเข้าในโรงเรียนของคณะตั้งแต่มัธยมเล็ก ถึงตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นสูงสุดของโรงเรียน การจัดบรรยากาศภายในโรงเรียนจะทำให้ นักเรียนคิดว่าเป็นเสมือน “บ้าน” เมื่อคิดว่าเป็นบ้าน นักเรียนก็จะมีความรักความผูกพัน และจะช่วยกันพัฒนาโรงเรียนให้น่าอยู่

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่สิ่งแรกที่ช่วยสร้างสภาวะแวดล้อมโรงเรียนคือ ความสะอาดสบายทางกายภาพที่มีเนื้อที่เพียงพอ บริเวณโรงเรียนร่มรื่น และที่โรงเรียนเน้นเสมอคือ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในด้านนี้ นักเรียนจะได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง มีการฝึกฝนให้รู้สึกรับผิดชอบต่อโรงเรียน เหมือนบ้านของตน รู้จักรักษาโรงเรียนให้สะอาด ซึ่งเป็นการสร้างสภาวะแวดล้อมของโรงเรียนให้เหมือนบ้าน ซึ่งจะเอื้อต่อการเรียนการสอนนี้ คณะภคินีตระหนักอยู่เสมอว่า ทุกปีจะต้องมีการปรับปรุงอาคารสถานที่บริเวณโรงเรียน ห้องต่าง ๆ ห้องกิจกรรมให้แลดูเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ นอกจากตัวอาคารสถานที่แล้วสิ่งที่สำคัญคือบรรยากาศแห่งความรักและความอบอุ่น ดังจะเห็นได้จากคำสอนเรื่อง “สภาวะแวดล้อมทางกายภาพของโรงเรียนคาทอลิก” ว่า

⁴ สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก, มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2532), หน้า 16.

... สิ่งแรกที่จะช่วยสร้างภาวะแวดล้อมที่น่ารื่นรมย์ก็คือ ความสะดวกสบายทางกายภาพอย่างเพียงพอ เป็นความสะดวกสบายที่ประกอบด้วย การมีเนื้อที่เพียงพอสำหรับห้องเรียน การกีฬาและสันทนาการและอื่น ๆ เช่น ห้องพักครูและห้องประชุมครู และผู้ปกครอง กิจกรรมกลุ่ม ฯลฯ ความเป็นไปได้ในการสร้างความสะดวกสบายแบบนี้ ย่อมแตกต่างกันไปแล้วแต่สถานที่ เราต้องยึดตรงเพียงพอที่จะยอมรับว่า ดึงเรียนบางตึกนั้นไม่เหมาะสมและไม่น่าอยู่น่าเรียน แต่นักเรียนก็อาจชักนำให้รู้สึก “สบายอกสบายใจเหมือนอยู่บ้าน” ได้ แม้เมื่อสิ่งแวดล้อมไม่หรูหราอะไรนัก มาตรฐานบรรยากาศอุดมด้วยความอบอุ่นทั้งจากแง่ของความเป็นมนุษย์ และจากแง่ของจิตวิญญาณ ...⁵

เมื่อพิจารณาจากข้อคำถามดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรในประเทศไทย ได้สร้างบรรยากาศและภาวะแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และมีบรรยากาศแห่งความรัก ความอบอุ่น ที่ครู นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองสามารถสัมผัสได้

6. ผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตร

ตลอดเวลา 96 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2441 - 2537 ที่คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรได้รับใช้สังคมไทย ในการให้การศึกษาก่อคุณประโยชน์ ได้มีผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของคณะไปเป็นจำนวนหลายหมื่นคน บรรดาศิษย์เก่าต่างภาคภูมิใจในการเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีบทบาทในสังคม และประสบความสำเร็จในชีวิต ดังที่มีบันทึกไว้ในหนังสือจิตตารมณการศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตรว่า

... ศิษย์เก่าเป็นสมาชิกของสังคมที่มีบทบาทในการทำงานหลายด้านหลายทาง และประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาของโรงเรียนในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร มีส่วนอย่างสำคัญในเรื่องนี้ ทางโรงเรียนจึงดำริที่จะเสนอโครงการแนะแนว และอบรมต่อเนื่อง เพื่อว่าศิษย์เก่าที่เคยได้รับการศึกษาจากโรงเรียนจะสามารถนำสิ่งที่ได้รับการอบรมที่โรงเรียนไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในด้านการอุทิศตนเพื่อบริการชุมชน ...⁶

⁵ สมณกระทรวงเพื่อการศึกษาคาทอลิก, มิติด้านศาสนาของการศึกษาในโรงเรียนคาทอลิก หน้า 17.

⁶ จิตตารมณการศึกษาในเครือเซนต์ปอลเดอชาร์ตร, หน้า 59.

จากข้อเขียนดังกล่าวผู้วิจัยเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะมีการเสนอโครงการอบรมต่อเนื่องสำหรับบรรดาศิษย์เก่าของโรงเรียนในเครือที่จบไปแล้ว การต้อนรับศิษย์เก่าเมื่อกลับมาโรงเรียนเป็นการสร้างความผูกพันระหว่างศิษย์กับโรงเรียน ทำให้ศิษย์ปัจจุบันได้เห็นแบบอย่างถึงความรักและความผูกพันกับสถาบัน

7. การแบ่งเบาภาระของรัฐ

คณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตตรเป็นคณะนักบวชหญิงมิชชันนารี เดินทางเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2441 เป็นเวลา 96 ปี ที่คณะได้ทำงานรับใช้สังคมไทยตามจิตตารมณ์ของคณะในการให้การศึกษาแก่เยาวชนของชาติ ในปัจจุบันคณะได้รับผิดชอบโรงเรียนทั้งสิ้น 31 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนของคณะ 13 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่สังคมทูลให้คณะรับผิดชอบ 18 โรงเรียน จำนวนครูที่ทำงานอยู่ในโรงเรียนที่คณะดำเนินงานทั้งสิ้น 2,135 คน นักเรียน 55,500 คน ซึ่งโรงเรียนต่าง ๆ ของคณะนี้กระจายในทุกภาคของประเทศไทย

คณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตตรได้ดำเนินงานในการอบรมสั่งสอนให้นักเรียนได้มีวิชาความรู้และคุณธรรมมาตลอดตั้งแต่แรกเริ่ม โดยตระหนักอยู่เสมอว่าคุณธรรมต้องนำวิชาการ ดังนั้นผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนของคณะจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและมีคุณภาพ สามารถทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติอย่างมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดการศึกษาโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอซาร์ตตรในประเทศไทยนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐอย่างมากในด้านงบประมาณ หากรัฐจะต้องจัดการศึกษาให้กับนักเรียนจำนวนดังกล่าวที่คณะรับผิดชอบอยู่ในเวลานี้ รัฐคงจะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าภาระที่คณะรับผิดชอบนี้จะหนักเพียงใด คณะภคินีก็มีใจมุ่งมั่นในการให้การศึกษาอบรม เพราะถือเป็นกฎแห่งการดำเนินชีวิตตามจิตตารมณ์ของผู้ก่อตั้งคณะที่จะให้การศึกษาอบรมแก่เด็ก ๆ และเยาวชน

อีกประเด็นหนึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐนี้ คือการก่อตั้งโรงเรียนเจ้าฟ้าอุบลรัตน์ที่อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2537 โดยการรับอุปการะเด็กตกเที่ยวประมาณ 200 คน จากจังหวัดต่าง ๆ ในภาคเหนือมาพักประจำอยู่กับโรงเรียนให้เด็กได้เรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาที่โรงเรียนนี้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งผู้วิจัยถือว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐแล้ว ยังเป็นการชุบชีวิตเด็ก ๆ ให้ได้มีอนาคตด้วย

คณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรยังแบ่งเบาภาระของรัฐโดยการให้การศึกษ แก่ชาวไทยภูเขาที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก โดยการรับเด็กจากหมู่บ้านเข้ามาเรียนที่โรงเรียนภัทรวิทยา อำเภอแม่สอด นอกจากนี้ยังมีโครงการไปสอนหนังสือ แก่เด็กชาวไทยภูเขาตามหมู่บ้านให้เรียนรู้หนังสือ เพื่อเขาเหล่านั้นจะได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านให้เจริญขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. จากการศึกษาวิจัยเรื่องพัฒนาการของการศึกษาที่จัดโดยคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่าคณะภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรได้มีบทบาทในการศึกษาไทยอย่างมาก แต่เนื่องจากขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยจึงไม่สามารถศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้งได้ หากมีการวิจัยครั้งต่อไป ควรวิจัยถึงบทบาทของภคินีเซนต์ปอลเดอชาร์ตรต่อการศึกษาในสังคมไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ

2. นอกจากคณะเซนต์ปอลเดอชาร์ตรแล้ว ยังมีนักบวชหญิงนิกายโรมันคาทอลิกอีกหลายคณะในประเทศไทยที่มีบทบาทต่อการศึกษาในสังคมไทย ควรได้มีการศึกษาวิจัยถึงบทบาทของคณะนักบวชหญิงคณะอื่น ๆ ที่มีต่อการศึกษาไทย